

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Co/141/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118208473
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 03. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8118208473.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov JUDr. Daniely Babinovej a Mgr. Miloša Koleka, v spore žalobcu Pavla C.B., H.. X.X.XXXX, C. E. XXXX/XX, S., zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, so sídlom Sov. hrdinov 163/66, Svidník, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s. r. o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava - Staré Mesto, IČO: 35 807 598, zastúpenému JUDr. Katarínou Hegedúšovou, advokátkou so sídlom Pribinova 25, Bratislava, o určenie, že úver je bezúročný a bez poplatkov a o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 16.9.2019 č. k. 19Csp/149/2018 -89 jednohasne takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Nepriznáva stranám náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že úver zo zmluvy o úvere z 15.2.2013 je bezúročný a bez poplatkov. Určil, že zmluvná podmienka v zmluve o úvere z 15.2.2013 uvedená v bode 10 vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru je neprijateľná. Priznal žalobcovi vo vzťahu k žalovanému nárok na 100 % náhrady trov konania, o výške ktorej sa rozhodne po právoplatnom rozhodnutí o veci samostatným uznesením.

2. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie zistil, že zmluva, ktorá bola uzatvorená medzi stranami sporu obsahu nesprávne určenú RPMN v odlišnej výške v zmluve a v dohode o splátkach, čím je táto dohoda o danej náležitosti neurčitá a nezrozumiteľná, a preto neplatná podľa § 37 ods. 1 OZ. Ohľadom výšky úrokovej sadzby súd prvej inštancie poukázal na to, že aj keď zmluva bola uzatvorená pred novelizáciou Občianskeho zákonníka, pokiaľ ide o ust. § 39a o následkoch civilnoprávnej úžery, aj pred 1.6.2014 súdy judikovali o následkoch úžery na neplatnosť právneho úkonu ako celku. Civilnoprávna úžera spôsobuje neplatnosť právneho úkonu v celom rozsahu pre rozpor s dobrými mravmi, pretože sa poskytuje úver pri nadvláde veriteľa za úžernú cenu úveru. Pri zjavnom využití aj ľahkovážnosti dlžníka stačí, že k využitiu nadvlády nad dlžníkom dôjde hoci len z nedbanlivosti. Výška úroku, ktorá je dohodnutá, v danom prípade predstavuje 39,15 % čo podstatne prevyšuje priemerné úrokové miery u spotrebiteľských úverov so splatnosťou či už do jedného roka alebo do piatich rokov, teda ak by sa aj bral do úvahy celý finančný trh, táto výška by bola neprimerane vysoká a spôsobila neplatnosť zmluvy pre úžeru, a to podľa § 39 OZ. Súd prvej inštancie preto vyhovel žalobe ohľadom určenia, že úver je bezúročný a bez poplatkov a určil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku uvedenú v bode 10 VPP. V tomto ustanovení dlžník hmotnoprávne uznáva dlžnú sumu, vrátane poplatku za dlh, pričom nie je zrejmé, ako môže spotrebiteľ vo formulárovej zmluve vysloviť hmotnoprávne uznanie dlhu, pokiaľ tento dlh ešte nie je splatný, pričom však v tomto ustanovení sa uvádza, že 1/3 poplatku predstavuje

dohodnutý úrok a zvyšné 2/3 zahŕňajú náklady na vypracovanie uzatvorenia zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou. Je ďalej zrejmé, že aj v bode 13 VPP drobným písmom sa uvádza, čo vlastne obsahuje poplatok, ktorý má dlžník zaplatiť a ktorý je vlastne odplatom za poskytnutie úveru, pričom sa spotrebiteľ až v tomto bode dozvie, že len 1/3 poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné 2/3 náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy, čo je v danom prípade nepredstaviteľné, aby odplata, ktorou má byť vo všeobecnosti úrok, predstavovala iba 1/3 a zvyšné 2/3 by mali zahŕňať absolútne nešpecifikované a neurčité náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy. Aj v tejto časti žalobe súd prvej inštancie vyhovel a o trovách konania strán sporu rozhodol podľa § 255 a nasl. CSP.

3. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalovaný, ktorý navrhol rozsudok zmeniť tak, aby bola žaloba zamietnutá, alternatívne navrhol rozsudok zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a uplatnil si nárok na náhradu trov. V dôvodoch odvolania žalovaný uvádza, že úverová zmluva bola uzatvorená v čase, keď podľa Obchodného zákonníka sa zmluva považuje za absolútny obchod, a preto nie je možné na ňu aplikovať iné predpisy ako Obchodný zákonník. Je to kogentné ustanovenie, ktoré nepripúšťa dohodu strán o voľbe predpisu, ktorým sa budú ich ďalšie právne vzťahy riadiť. Keďže po vzájomnej dohode zmluvu uzatvorili podľa Obchodného zákonníka, aplikácia Občianskeho zákonníka či iných zákonov, ktoré slúžia prioritne na ochranu spotrebiteľa, je vylúčená. Úver si dlžník vzal za účelom podnikania, čím bol vyňatý spod dispozitívneho vymedzenia pojmu spotrebiteľ. Žalobca napáda poplatok za poskytnutie peňažných prostriedkov výlučne v časti za náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere a z administratívou s tým spojenou, je teda zrejmé, že žalobca predovšetkým mieri na poplatok ako taký. Ak žalobca namieta výšku odplaty za poskytnutie a vrátenie peňažných prostriedkov, znáša v tomto smere dôkazné bremeno a musí preukázať, že v čase a mieste uzavretia zmluvy išlo o odplatu, ktorá výrazne vybočovala z trhového priemeru odplát poskytovaných iným subjektom. Slovenská právna úprava v oblasti spotrebiteľských úverov účtovaniu poplatku výslovne nebráni a zákon o spotrebiteľských úveroch tiež výslovne spomína niektoré poplatky za notárske služby, za predčasné splatenie úveru, za vedenie účtu a podobne. Aj Obchodný zákonník umožňuje vyberanie iných platieb ako len splátok úveru a úroku. V danom prípade teda nejde o zmluvu o spotrebiteľskom úvere, ak by aj áno, žalobcom tvrdenú neprijateľnosť poplatku by nebolo možné vyvodiť ani zo znenia samotného zákona o spotrebiteľských úveroch. Úver nie je možné považovať za bezúročný a bez poplatkov, výška RPMN je určená správne, žalobca nesie dôkazné bremeno a je jeho úlohou preukázať v čom spočíva nesprávne uvádzanie RPMN. Na základe týchto dôvodov žalovaný navrhol podanému odvolaniu vyhovieť.

4. Žalobca sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

5. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok v zmysle zásad vyjadrených v § 379 a nasl. zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného opodstatnené nie je. Po prieskume napadnutého rozhodnutia podľa vyššie uvedených zásad, dospel odvolací súd k záveru, že uplatnené odvolacie dôvody nie sú spôsobilé privodiť zmenu či zrušenie napadnutého rozsudku.

6. Odvolací súd konštatuje, že vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

7. Základnú charakteristiku spotrebiteľských zmlúv upravuje Občiansky zákonník v ust. § 52. Podľa tohto ustanovenia spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom, alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

8. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech

spotrebiteľa (ďalej len neprijateľná podmienka). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo, ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

9. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Zmluva o úvere zo dňa 15.2.2013 uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným túto charakteristiku spĺňa. Žalovaný má v predmete svojej činnosti poskytovanie úverov a v priebehu konania nebolo žalovaným preukázané, aby úver poskytol žalobcovi za účelom výkonu obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, keď v tejto súvislosti je potrebné poukázať predovšetkým na obsah zmluvy o úvere a dohody o plnení v splátkach, v ktorých je žalobca označený len rodným číslom, číslom občianskeho preukazu a údajmi o jeho bydlisku. S prihliadnutím na možný výskyt zastierania skutočného účelu uzatvorenia zmluvy, má však v prípade pochybností dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy, dodávateľ. Existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom známym ako dôkazné konanie, čo znamená, že nespotebiteľský charakter musí byť preukázaný bezpečne, spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti.

10. Aj podľa názoru odvolacieho súdu Zmluva o úvere uzatvorená medzi stranami sporu dňa 15.2.2013 je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 52 a nasl. OZ, nakoľko žalovaný vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalobca je spotrebiteľ, ktorý pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

11. Obchodný zákonník účinný v čase uzatvorenia zmluvy úpravu neprijateľných podmienok spotrebiteľských zmlúv neobsahoval. Tento právny predpis v širšom rámci súkromnoprávnej úpravy, ktorej základným všeobecným predpisom je Občiansky zákonník, má postavenie predpisu špeciálneho. Ust. § 1 ods. 2 Obchodného zákonníka priamo ukladá riešiť otázky Obchodným zákonníkom neupravené podľa predpisov Občianskeho práva. V tejto súvislosti je právne významné ust. § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto, ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie. Vychádzajúc z uvedeného v dôsledku nedostatku inej právnej úpravy neprijateľných podmienok pri zmluvách o úvere, ktoré síce boli uzatvorené podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka, avšak majú spotrebiteľský charakter podľa § 52 OZ, je potrebné vychádzať z ust. § 53 ods. 1 OZ upravujúceho analogický prípad. Inak by sa minula účinkom do nášho právneho poriadku implementovaná Smernica Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

12. Odvolací súd ďalej konštatuje, že na predmetnú zmluvu sa zároveň vzťahuje zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Zmyslom zákonnej úpravy o spotrebiteľských úveroch je ochrana záujmov spotrebiteľa. Účelom uvádzania zákonom stanovených náležitostí v zmluve o spotrebiteľskom úvere je zabezpečiť spotrebiteľovi dostatočné množstvo informácií o podmienkach úveru, o nákladoch a záväzkoch, ktoré z neho vyplývajú.

13. Súd prvej inštancie správne konštatoval, že predmetná zmluva obsahuje nesprávny údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov a táto okolnosť je sankcionovaná bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou poskytnutého úveru v súlade s § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy.

14. Za daného stavu odvolací súd konštatuje, že záver súdu prvej inštancie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru z dôvodu nesprávne uvedenej ročnej percentuálnej miery nákladov v neprospech spotrebiteľa bol správny.

15. Vo vzťahu k nákladom na uzatvorenie a vypracovanie zmluvy odvolací súd uvádza, že dojednanie o administratívnom poplatku je vágnym ustanovením, ktoré vôbec nešpecifikuje, o aké konkrétne administratívne činnosti ide, pričom takto určený poplatok bez bližšej špecifikácie, jeho výšky a účelnosti je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 Občianskeho zákonníka).

16. V konaní chýba dôkaz, že žalobca ako spotrebiteľ bol s jeho podstatou oboznámený. Poplatok nie je náležite špecifikovaný a viaže sa na bližšie neurčené náklady na vypracovanie a uzavretie zmluvy spolu

so všetkou administratívou s tým spojenou. Podstatou administratívneho poplatku je pridanie bližšie nešpecifikovaných a spotrebiteľovi nevysvetlených nákladov, ktoré nie sú preukázané.

17. Zmluva o úvere a Všeobecné podmienky poskytnutia úveru sú listiny formulárové, používané žalovaným pri uzatváraní úverových zmlúv s množstvom ďalších spotrebiteľov. Na predtlačенých formulároch sa menia len údaje o spotrebiteľoch a výške poskytnutého úveru. Za takejto situácie výška nákladov na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy mala byť v zásade rovnaká a nie meniť sa v závislosti od výšky poskytnutého úveru. Zákaz konať v rozpore s dobrými mravmi v čase uzavretia zmluvy bol obsiahnutý v zákone č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Podľa § 4 ods. 8 tohto právneho predpisu, predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi, keď v tejto súvislosti ide najmä o konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné známky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby alebo môže privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklostí a praxe, využíva najmä omyl, lešť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody.

18. Občiansky zákonník obsahuje demonštratívny výpočet neprijateľných zmluvných podmienok, tzn., že súdu nebráni žiadna prekážka, aby vyvodil dôsledky zo zmluvného dojednanja v štandardnej formulárovej zmluve, ak spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Naliehavý právny záujem na určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve vyplýva priamo zo zákona v zmysle § 137 písm. c) CSP. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti, ako už bolo vyššie naznačené, správnym spôsobom poukázal na neprimeranosť, ktorá má pozostávať z nevysvetlených nákladov, úroku, ktorého rozsah predstavuje v danom prípade 39,15 % a problematické uznanie dlhu, ktorý v tom čase nepochybne ani splatný ešte nebol.

19. So zreteľom na všetky tieto dôvody hodnotí odvolací súd preskúmaný rozsudok ako vecne správny. Správne rozhodnutiu vo veci samej zodpovedá aj súvisiaci výrok o trovách konania, preto vzhľadom na uvedené, odvolací súd preskúmaný rozsudok potvrdil postupom podľa § 387 CSP.

20. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalovaný vzhľadom na výsledok odvolacieho konania nemá právo na náhradu trov a žalobcovi v tomto štádiu konania preukázateľné trovy nevznikli, preto mu ich náhrada priznaná nebola.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).